

A Vigilia hírei

— Harmincadszor, a szokásosnál is ünnepélyesebb keretek közt adták ki 1977 végén Varsóban a Pax kiadó által a kitűnő tehetségű, ellenállásban elpusztult író emlékére alapított Pietrzak díjat. Kitüntették vele a lengyel fővárosban élő magyar írókat és festőket, Csorba Tibort is, akivel Hegyi Béla lapunk 1976 márciusi számában folytatott beszélgetést. A díjat munkássága egészéért és a lengyel—magyar barátság kulturális téren való előmozdításáért kapta. Odaftélésekor hangsúlyozták, hogy ő a második Pietrzak díjas magyar; előtte 1972 januárjában Rónay György lengyelül megjelent regényeire és Norwid-fordításaira kapott Pietrzak díjat.

— Hegyi Bélának Juhász Ferenc költővel, az Új Írás főszerkesztőjével a Vigilia hasábjain folytatott beszélgetése (1975 március) a karácsonyi könyvhéten megjelent Juhász Ferenc Szerelmes hazatántorgás című kötetében.

— A Budapesten megjelenő német nyelvű napilap, a *Neueste Nachrichten* 1977. december 25-i számában 500 Worte über die Ungarn. „Gott und Ich” címmel Boldizsár Iván ismerteti a Vigilia karácsonyi körkérdésére érkezett válaszokat.

— A bajor egyházmegyéek papságának havilapja, a Münchenben megjelenő *Klerusblatt* 1977. decemberi száma közölte Cserháti József pécsi püspök homlíáját, amelyet a Nemzetközi Katolikus Újságíró Szövetség bécsi kongresszusa után Budapestre látogató mintegy 200 katolikus hírlapíróknak mondott az Egyetemi Templomban. Ugyanez a szám közli azt az előadást is, amelyet Nyíri Tamás teológiai akadémiai professzor tartott ugyanennek a csoportnak. — Nyíri Tamásnak, lapunk munkatársának „Ki ez az ember? A Jézus-kérdés Magyarországon” című írását a *Lebendige Seelsorge* című folyóirat, „A teológia funkciója a magyar egyházban” című írását a *Prophetische Diakonie* című és a Ferdinand Klostermann 70. születésnapja alkalmából kiadott ünnepi kötet közölte. Az *Entschluss* című osztrák folyóirat pedig „Vallásosság és ateizmus Magyarországon” című tanulmányát közölte 1977. évi 6. számában.

ZSINATUTÁNI ÉRTELMEZŐ KISSZÓTÁR A—Z-IG

ÖKOLÓGIA. (A késői görög nyelvben: oikosz = földkerekség, az embert környező világ. Logia = tudomány.) Az ökológia szót ma „környezetvédelem” értelmében használjuk. A katolikus egyház, az „Egyház a mai világban” zsinati okmány szellemében, a kérdésnek nagy jelentőséget tulajdonít; az emberi együttélés egyik erkölcsi elvét látja benne. Átvitt értelemben is használják a szót: ilyenkor az „erkölcsi légkör” tisztántartását jelenti.

PARÚZIA. (A görögben: jelenlét, megérkezés.) A kereszténységben sajátos értelmet nyert: így nevezzük Jézus mindenki számára látható megjelenését az „idők végén”. Ugyanaz tehát, mint világvége, utolsó ítélet, — csupán a szó árnyalatában van különbség: mert a parúzia nem annyira a félelmetességet hangsúlyozza, hanem sokkal inkább a keresztény remény végső beteljesülését.

PASZTORÁLIS. (Lelkipásztori. Értelmezését lásd ott.)

PATRIARKÁLIS. (A görögben: pater = atya, arché = uralom.) A néprajz az ósközösség apajogú társadalmat illeti e jelzővel. Föltételezte az agg ős körül csoportosuló nagy családokat. Ilyen pátriarkákat a zsidó történelem is ismert (Ábrahám, Izsák, Jákob és 12 fia). A kereszténységben a római birodalom legfőbb városaiban székelő püspököket illették a pátriárka címmel (Róma, Alexandria, Antiochia, történelmi szerepe miatt Jeruzsálem, később Konstantinápoly). A keleti egyházakban az újkor kezdete óta számos patriarchátus létesült, és e pátriarkák egyházkormányzati tekintélye mindmáig döntő. Ezért beszélünk a keleti egyházak „patriarkális szervezetéről”. Nyugaton a római pátriárka, azaz a pápa tekintélye mellett további patriarchátusok nem alakultak ki; csupán az üres címet viseli a goai, lisszaboni és velencei érsek. A Rómával egyesült keleti egyházaknál viszont megtalálhatjuk a patriarkális szervezet bizonyos csökevényeit.

PLANETÁRIS. (A latinban: planeta = bolygó.) Planetárison azt értjük, hogy „az egész földkerekségre kiterjedő”. Ma gyakran halljuk a kifejezést, hogy a világ politikai és gazdasági vezetőinek, de a nagy eszmék (pl. kereszténység) hordozóinak is „planetáris méretekben” kell gondolkodniuk.